

## **BÜYÜK ŞEHİRLERİN SOSYOLOJİSİ**

Son yapılan referandum sonuçları incelendiğinde büyük şehirlerin ve taşra seçmeninin verdiği oy tercihlerinde oldukça karmaşık ve çelişkili durumlar gözlemlenmektedir.

Her bir siyasi görüşün şehir merkezinden aldığı oy oranı ile aynı ilin, ilçe ve köylerindeki oy tercihleri çok farklıdır.

Yine iç bölgelerdeki şehir ve köyler ile sahil ve kıyı illerin tercihleri arasında da büyük farklar vardır. Bunun nedenleri üzerinde biraz kafa yorup biraz sosyolojik gözlem yapma fırsatı buldum; bunları paylaşmak isterim. Son görev yerim Ankara olunca Ankara ile diğer yerleri kıyaslama fırsatım oldu. Büyük şehirlerde yaşamak kırsal alana göre oldukça zor ve pahalı. Cebinizde paranız olmadan sokağa çıkamıyorsunuz, sadece dolmuş parası ödeseniz ve hiç para harcamazsanız ayda asgari 160 TL' ye ihtiyacınız var. (tek dolmuş için) Bir aylık su paranız 100 TL'nin altına düşmüyor. Elektrik de pahalı. Belediyelere ve maliyeye pek çok vergi ödüyorsunuz. Cadde üzerinde bir ev kirladıysanız su aboneliği 500 TL'nin üzerinde. Hele bir ev veya iş yeri yapmaya kalkarsanız belediyeye vereceğiniz vergi 100 binleri buluyor.

Bütün bu bilgileri şunun için verdim; Büyük şehirdeki orta düzeyde geliri olan insanlar daha çok gergin ve stres altındalar. Psikolojileri kırılğan ve alıngan bir yapıda. Devletin yaptığı ya da yapmayı düşündüğü kendilerine göre hata saydıkları küçük şeyleri dahi büyütüyorlar ve çok önemsiyorlar. Mesela Suriyelilere vatandaşlık hakkı söylemleri onları çileden çıkarıyor. Bizim üstümüzde bunca yük varken bu da neyin nesi diyorlar. Mesela seçme yaşının 18 'düşürülmesinden sonra bu yaşta milletvekili olacak bir gencin askerlik yapmayacağı hususunu çok dillendiriyorlar ve külfeti kendilerinin çektiğini düşünerek hesapsızca başkalarına nimet verilmesini kabul edemiyorlar. Buna benzer örnekleri daha çok sayabiliriz.

Büyük şehirlerin ekonomik durumu çok iyi olan tabakası az denemeyecek kadar çok. Bu kesim ekonominin ve istikrarın kötü veya iyi olmasını çok önemsemiyor. Kendi statülerine zarar getirecek her türlü söylem ve eyleme itiraz ediyorlar. Onlar için ayrıcalık ve farklı muamele görmek dışında bir beklenti yok gibi. Bu kesimde devletin küçük hatalarını çok dillendirerek orta tabakayı ikna etme yolunu seçiyor. Bu üst tabakayı ikna etmek ve tercihini değiştirmek çok zor, neredeyse imkansız. Kendi hayat standartlarını kutsayacak ve onları el üstünde tutacak her türlü düzeni meşru görebiliyorlar. Bu kesim için en tehlikeli politika onların özgürlüklerini kısıtlayacak hamleler yapmak. Özgürlüklerine son derece düşkünler ve kısıtlama istemiyorlar.

Ekonomik olarak sıkıntı ve zorluk içinde yaşayan asgari ücretle geçinen veya işsiz olan kesimde devletle olan bağlar daha güçlü. Kendi standartlarını yukarı çekecek küçük beklentiler onları heyecanlandırıyor ve iktidardaki hükumete yakın durmayı tercih ediyorlar. Taşra ile büyük şehirleri ayıran en önemli fark ise; kasabadaki bu sınıf devlet ve hükumete her ne pahasına olursa olsun yakın dururken, büyük şehirde böyle değil. Beklentilerin karşılanmaması durumunda tercihlerini kısa sürede değiştiriyorlar.

Aslında benim genel kanaatim şöyle ki; bu tabakalarda ki tercihleri etkileyen en önemli faktörlerin başında mahalle baskısı gelmektedir.

Bir kasabada sizi herkes tanıdığı için sizin tercihinizi değiştirmeniz lehte ve aleyhte dilendirilip üzerinizde bir baskı uygularken, büyük şehirlerde seçmen daha özgür. Hiç kimse oyunun rengi konusunda bir tazyike maruz kalmadığından tercihinin de çabuk değiştirebiliyor. Küçük bahanelere sığınıyor, bu vatandaşlık hakkının tadını doyasıya çıkarmak istiyor.

Çoğu kişinin itiraz edeceğini biliyorum ama ben ısrarla küçük kasaba ve kentlerde insanların oylarını atarken yeteri kadar özgür olmadığı kanaatindeyim.

İtirazınız Őu olacak niye siz oy verirken gizli kullanmıyor musunuz? Sizi birisi Őu partiye vermede bu partiye vermeniz için tehdit mi ediyor? diyeceksiniz; cevap; oylarımız gizlidir kimse görmez ama herkes kk kasabalarda kimin nereye oy verdiğini üç aŐađı beŐ yukarı bilir. Yine cevap; oy verirken sizi kimse tehdit etmez ama oyunuzun rengini çabuk öğrendiği için sizi toplum içinde ayıplar, ötekileŐtirir. Böylece üzerinizdeki toplum baskısı sizi büyük oranda istediği yöne kanalize eder. Bu sonuç % 100 herkes için geçerli değildir elbette...

Őimdi de sade de gelelim:

Siyasi partiler, belediyeler ve hkumetler büyük Őehirler için ne yapmalıdır? Bir kere vatandaŐın yükünün ağır olduğunun bilincinde olmalı ve bunu anlık da olsa unutmamalıdır..(Benim üç aydır gazeteye yazı gnderemem bunun en güzel rneđi)

Hitap ettiği insanın sitres yüklü, asabi, kırılđan ve alıngan olduğu gerçeğine göre söylemler geliŐtirmelidir

Tasarruflar yaparak orta tabakayı streten kurtaracak, vatandaŐlardaki memnuniyeti artıracak hizmetler artırmalıdır. Bir rnek :BüyükŐehirlerde metronun ve belediye otobüsünün 2.5 TL olması kabul edilebilir bir durum değil. Belediyeler sadece bilboadlardaki tasarruflardan metroyu yılda 1 TL ye düŐürebilirler. Aksini söyleyen belediye varsa; bir yıllık reklam, temsil ve ağırlama giderini vatandaŐa net açıklasın. Yanılıyorsam zr dilerim.

İster maddi sonucu olsun, ister manevi sonucu bulunsun vatandaŐ büyük Şehirde  söylemleri sevmiyor. Hizmeti görmek yaşamak istiyor, hayat standardına katkı yapacak fiilleri önemsiyor. İÇin açıkçası büyük Őehirler ,kk Őehirlere göre daha faydacı, daha çok kar maaliyet üzerinden karar veriyor; o yüzden düŐünceleri daha deđiŐken.

Son olarak rahmetli zal'ın çok kullandığı "orta direk" tabiri vardı, yani orta sınıf; iŐte yöneticilerin en çok onların beklentilerini karŐılayacak politikalar geliŐtirmesi lazım..